

enkelt Dage manglede indtil 450 Fernbanevogne, ikke bør finde Sted, fordi en saadan Gøtgørelse er forbunden med alt for stor Besvørlighed og Udgift for Statens Borgere og hindrer Omsetningen i Handel og Vandel. Paa det forelagte Finansregnskab for 1894—95 staar der opført et Beløb af ca. 1,400,000 Kr. til dette Djemed, men det viser sig, at af dette bevilgede Beløb er der kun forbrugt 800,000 Kr. Der er altsaa sparet ikke mindre end 600,000 Kr. Jeg tillader mig at spørge den højtærede Minister, hvorfor disse Penge ere sparede. Hvis de ikke vare sparede, saa antager jeg, at de stærke Klager, som sidste Foraar lød over Manglen af Materiel ved Statsbanerne, kunde have været undgaaede. — Jeg vil tillade mig at stille et Spørgsmaal til den højtærede Inderrigsminister af en lignende Bøffaffenhed som det nu stillede. Det forekommer mig nemlig fedeligt, at den højtærede Minister ikke har anvendt et Beløb, som var bevilget ham. Det er jo for Nøsten en Ting, som der ellers i de senere Aar her til Lands ikke har været Grund til at klage over, at Ministrene ikke have anvendt de Beløb, som vare bevilgede dem. Tværtimod har der mange Gange været Grund til at klage over de Overskridelser, Ministeren har tilladt sig. Det drejer sig om et Beløb paa 64,000 Kr. til Husmændene, dels til Præmier for hyppelig Dyrkning af Huslodder og dels — for de 4,000 Kroners Beskømmende — til Ordningen af Rejser, som Husmændene foretage i Sommerens Løb. Men Regnskabets for 1894—95 viser, at der af dette Beløb paa 64,000 Kr. kun er forbrugt 50,000 Kr. Der er altsaa paa dette ringe Beløb til Husmændene sparet 14,000 Kr. Det forekommer mig at være et Punkt, hvorpaa der ikke burde spares. Der kunde snarere være Grund til at sætte dette Beløb noget op fremfor at knappe af paa det bevilgede. Saa vil jeg dernæst nævne en Ting til. Sidste Sommer, da de jydskt Husmænd vare paa Rejse, kom de, som det vil være den ærede Forsamling bekendt, til Vejle, hvor de bleve indkvarterede og maatte sove i Galm. Bagefter blev der saa aftræbet dem den ublu Betaling af 1 Kr. til de Følf, senere er Sagen bleven ordnet saaledes, at de, der havde Ansøret for dette, maatte betale en Del af Beløbet tilbage. Jeg tror derfor, der kunde være Grund til at tage under Overvejelse, om det er rigtigt vedblive at betø disse 4,000 Kr. til de Følf, som hidtil have forestaaet denne Sags Ordning. Husmændene have nu heldigvis organiseret sig rindt omkring i Landet, og jeg mener derfor, at den rigtigste og bedste

Maade at anvende Pengene paa var, at man gav dem til Husmændenes Organisationer saaledes, at de selv toge Sagen i Haand og ordnede de Rejser, der kunne gøres i Sommerens Løb.

Jeg skal derefter vende mig til Kirke- og Undervisningsvæsenets Budget. Efter som vi leve i en Klassestat, er det ret naturligt, at vi her i vort Samfund have to Arter af Skoler, en for Overklassen og en for den almindelige Befølfning. Skolen for Overklassen gaar under det imponerende Navn: den lærde Skole. Naar der er Tale om at støtte den lærde Skole, spørger man ikke nøje om, hvad det koster, saa hder Staten rigelige og rundelige Bidrag, men naar der er Tale om at støtte Folkeskolen, hvortil Landets fleste Børn ere henviste, saa stiller Sagen sig anderledes. For højere Skole fremtræder dels som Real- og dels som Latinskole. Disse Skoler nyde følgende Understøttelser fra Staten. Det lærde Skolevæsen faar 554,603 Kr., Realskolerne 126,550 Kr., Sorø Akademi 92,102 Kr. Det vil sige, at det lærde Skolevæsen faar i alt et Beløb 773,255 Kr. Naar vi se paa det Børneantal, der nyder godt af disse mange Penge, viser det sig, at det kun er et overordentlig lille Antal af Landets Børn. Saaledes gaar der i Realskolerne et Antal Børn paa lidt over 7000, og Tilskuddet til hver Elev bliver altsaa 18 Kr. I Latinskolerne derimod gaar der kun 1580 Børn, og her bliver Statens Tilskud pr. Elev altsaa 350 Kr. Men paa Sorø Akademi, som vel maa regnes for det fineste af vort Skolevæsen, er der kun 148 Elever, saaledes at Tilskuddet bliver over 600 Kr. aarlig pr. Elev, og ville vi tage Gennemsnittet af Statens Tilskud til vort højere Skolevæsen pr. Elev, bliver det 87 Kr. aarlig. Ser man nu paa den anden Side paa vor Folkeskole, den Skole, som skulde bære og hegne vort Følf i dets Helhed, og hvor der vel mindst gaar 200,000 Børn, saa stiller Sagen sig her som jaat helt anderledes. Det Tilskud, som her gives fra Statens Side, beløber sig paa Finanslovens § 21 til 412,000 Kr. og paa § 26 til 521,000 Kr., altsaa i alt 933,500 Kr. Det er det Tilskud, som gives til hele vor Folkeskole, det er det Tilskud, som skal bære Undervisningen frem i den. Naar dette Beløb skal fordeles pr. Barn, bliver det kun nogle ganske faa Kroner, saaledes at vi se, at den højere Skole faar et Beløb, der er mindst 20 Gange saa stort som det, hvert Barn faar i vor Folkeskole. Man kan, naar man ser paa disse Forhold, godt forstaa, at der skal et overordentlig stærkt Pres til fra Underklassernes Side for at kunne fremtvinge en ny Skolelov for vort Samfund.